II

(Akti, katerih objava ni obvezna)

KOMISIJA

ODLOČBA SVETA

z dne 30 junija 2004

o ukrepih, ki jih je priglasila Italija v podporo založništvu

(notificirano pod dokumentarno številko C(2004) 2215)

(Besedilo v italijanskem jeziku je edino verodostojno)

(Besedilo velja za EGP)

(2006/320/ES)

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI JE –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti prvega pododstavka člena 88(2) Pogodbe,

ob upoštevanju Sporazuma o evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu zainteresiranih strank k predložitvi pripomb [1] in ob upoštevanju teh pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. **POSTOPEK**

(1) V pismih z dne 19. decembra 2002, št. 15808 in 15809, registriranih dne 31. decembra 2002, so italijanski organi v skladu s členom 88(3) Pogodbe o ustanovitvi ES Komisijo obvestili o shemi pomoči podjetjem, ki delujejo na italijanskem založniškem področju.

(2) V pismu z dne 29. oktobra 2003 je Komisija Italijo obvestila o svoji odločitvi o uvedbi postopka v skladu s členom 88(2) Pogodbe o ustanovitvi ES v zvezi z dvema priglašenima ukrepoma.

(3) Odločba Komisije o uvedbi postopka je bila objavljena v *Uradnem listu Evropske unije* [2]. Komisija je povabila tretje zainteresirane stranke k predložitvi njihovih pripomb glede zadevnih ukrepov.

(4) V pismu z dne 2. decembra 2003 so italijanski pristojni organi zaprosili za podaljšanje roka, določenega za posredovanje pripomb v zvezi z odločbo Komisije o uvedbi postopka, to podaljšanje pa je Komisija odobrila z dopisom z dne 10. decembra 2003.

(5) Italijanski pristojni organi so posredovali pripombe in predložili nadaljnje podatke v pismu z dne 9. januarja 2004, registriranem dne 14. januarja 2004.

(6) Komisija je prejela pripombe tretjih zainteresiranih strank ter jih posredovala italijanskim pristojnim organom in slednjim tudi dala priložnost za repliko; pripombe italijanskih pristojnih organov so prispele na Komisijo s pismom z dne 3. marca 2004, ki je bilo registrirano dne 4. marca 2004.

2. **OPIS UKREPOV POMOCI**

(7) Oba ukrepa pomoči, ki so ju priglasili italijanski pristojni organi, zadevajo pomoč, dodeljeno v obliki obrestnih subvencij na bančna posojila, dodeljena podjetjem, ki delujejo na področju založništva in v obliki davčnih dobropisov podjetjem, ki proizvajajo založniške proizvode [3].

[1] UL C 285, 28.11.2003, str. 14.
[2] Gl. opombo 1.

[3] Za upravičenega velja proizvod, narejen na papirnem nosilcu, vključno s knjigo, ali na računalniškem nosilcu, namenjen objavi ali kakorkoli širjenju informacij v javnosti z vsakovrstnimi sredstvi, tudi elektronskimi, ali prek radiodifuzije, zvočne ali televizijske, razen proizvodov, ki reproducirajo zvoke in glasove, diskografskih in kinematografskih proizvodov ali dokumentacijskih proizvodov, ki vsebujejo podatke družbe za notranjo ali zunanjo uporabo.

2.1 **Pomoč v obliki obrestne subvencije**

(8) Prvo obliko obravnavane pomoči urejajo členi od 4 do 7 Zakona z dne 7. marca 2001, št. 62 ([4]) „Novi predpisi o založništvu ter založniških proizvodih in spremembe Zakona z dne 5. avgusta 1981, št. 416“ (v nadaljevanju Zakon št. 62/2001) ter Odlok predsednika republike z dne 30. maja 2002, št. 142 „Uredba o davčnih dobropisih podjetjem, ki delujejo na področju založništva“ ([5]) (v nadaljevanju „Odlok predsednika republike št. 142/2002“).

(9) Pomoč je sestavljena iz obrestnih subvencij na desetletna financiranja, ki jih bančne ustanove dodelijo projektom za tehnično in proizvodno sanacijo, nakup, razširitev in posodobitev tehnične opreme, s posebnim poudarkom na krepitvi informacijske mreže računalniške in programske opreme, tudi v povezavi z uporabo mednarodnih telematskih omrežij in satelitov za izboljšanje distribucije; stroški za poklicno izobraževanje.

(10) Do pomoči je upravičenih 90 % skupnih stroškov projekta ([6]). Prispevek je enak razliki med planom amortizacije, izračunanim na podlagi referenčne stopnje, ki jo določi Zakladno ministrstvo, in plačili, dolgovanimi na podlagi istega plana, izračunanimi na podlagi polovice navedene stopnje. Če torej za referenčno stopnjo vzamemo 5 %, država prispeva za približno 13 % skupnega stroška projekta, odstotek, ki se zmanjša na približno 10 %, če se prispevek zahteva v diskontirani obliki.

(11) Upravičenci so podjetja, delujoča v celotnem založniškem ciklusu ([7]). Še posebej: tiskovne agencije, založniška podjetja, tiskarska podjetja, podjetja, ki distribuirajo dnevnike, revije in knjige, izdane na papirju ali na računalniškem oziroma elektronskem nosilcu, oddajnike zvočne in televizijske radiodifuzije; poleg tega pa tudi podjetja, ki, izključno ali v pretežni meri, tržijo založniške proizvode in založbe italijanskih časopisov v tujini. Pomoč je namenjena podjetjem s sedežem v kateri izmed držav članic EU. Ocenjuje se, da bo število upravičencev med 101 in 500.

(12) Predvideno trajanje pomoči znaša 10 let ([8]). Skupni znesek sredstev iz državnega proračuna za leta 2001, 2002 in 2003 znaša približno 26,3 milijona EUR ([9]), temu znesku pa je potrebno dodati 50,8 milijona EUR za prejšnje neizčrpane zneske. Pomoč, dodeljena v okviru sedanje sheme, se lahko kumulira samo s pomočjo, kot je določeno v členu 8 zakona, opisanega v nadaljevanju ([10]).

(13) Ugodnosti iz člena 5, 6 in 7 Zakona št. 62/2001 bodo razdeljene iz sklada *ad hoc,* ki ga bo ustanovilo in upravljalo predsedstvo ministrskega sveta ([11]). Pomoč bo dodeljena bodisi na podlagi samodejnega postopka ([12]) bodisi prek postopka posamičnega vrednotenja. Financiranje projekta na podlagi samodejnega postopka ne presega zneska v višini okoli ([13]) 0,5 milijona EUR, projekt, ki se subvencionira, pa mora biti dokončan v roku dveh let od dodelitve pomoči. Za projekte, ki zahtevajo višja sredstva, pa je potrebno posamično ocenjevanje, ki ga opravi *ad hoc* odbor in ki ga ustanovi predsedstvo ministrskega sveta. Najvišja dovoljena ugodnost na podlagi te sheme je omejena na približno 15,5 milijona EUR ([14]), za projekte, ki se ocenjujejo v okviru takega postopka, pa velja zahteva, da morajo biti dokončani v roku dveh let. Za oba postopka izplačevanja je med drugim potrebno poslati podrobne podatke in dokumente, ki dokazujejo

([4]) Italijanski pristojni organi navajajo, da obravnavana ugodnost nadomešča obstoječe oblike pomoči, določene v Zakonu št. 416 z dne 5.8.1981 in Zakonu št. 67 z dne 25.2.1987, ki ju je odobrila Komisija, in sicer prvega dne 18.11.1983 z dopisom št. 1398, ter drugega 7.7.1988 z dopisom št. 8232, številka pomoči C 25/87.

([5]) Roki, zneski razpoložljivih virov in način pristopa založniških podjetij do ugodnosti iz člena 6 Zakona št. 62/2001, so opredeljeni v dekretu Vodje oddelka za informacije in založništvo predsedstva Sveta z dne 13. decembra 2002, UL 297, 19.12.2002, str. 29.

([6]) Zakonski osnutek vladne pobude – akt zbornice 4163 „Določila glede založništva in širjenja dnevnega časopisja in revij“ poleg tega uvaja nadaljnjo spremembo člena 5 Zakona št. 62/2001 z dne 7. marca 2001, ki iz upravičenih stroškov izrecno izključuje vse stroške, ki niso namenjeni realizaciji založniškega proizvoda, zlasti stroške promocije in oglaševanja. Upravičeni stroški lahko dosežejo 100 % samo v primeru zadrug novinarjev v skladu s 6. členom Zakona št. 416 z dne 5.8.1981.

([7]) V skladu z dekretom Vodje oddelka za informacije in založništvo predsedstva Sveta z dne 13. decembra 2002 o Zakonu št. 62/2001 so izrecno izključena podjetja v težavah.

([8]) Po priglasitvi je bil izrecno določen desetletni rok s spremembo zakona, ki je bila vključena v zakonski osnutek vladne pobude in je bila predstavljena poslanski zbornici dne 16. julija 2003 z aktom zbornice 4163 „Določila glede založništva in širjenja dnevnega časopisja in revij“. Ta zakonski osnutek je sedaj v razpravi pred parlamentarno komisijo za kulturo.

([9]) Sredstva državnih subvencij znašajo izključno okoli 4,1 milijona EUR v letu 2001, 12,6 milijona EUR v letu 2002 in približno 9,7 milijona EUR v letu 2003.

([10]) Odlok predsednika republike št. 142/2002 v členu 8 določa prepoved kumuliranja ugodnosti – v skladu s členi 4 do 7 Zakona št. 62/2001 – z drugimi državnimi ali regionalnimi ugodnostmi, ugodnostmi avtonomnih pokrajin Trento in Bolzano, ugodnosti skupnosti ali drugih ugodnosti, ki jih kakorkoli dodelijo zavodi ali javne ustanove za financiranje istega investicijskega programa. Imenovane ugodnosti pa je mogoče kumulirati z davčnim dobropisom iz člena 8 istega zakona.

([11]) Na podlagi člena 5 Zakona št. 62/2001 sredstva, poimenovana „Sredstva za kreditne olajšave podjetjem s področja založništva“.

([12]) Člen 1 Odloka predsednika republike št. 142/2002 določa, da lahko podjetja naenkrat predložijo samo en program na podlagi samodejnega postopka.

([13]) Financiranje ne sme presegati zneska 1 milijarde ITL v skladu s členom 6(1)(a) Zakona št. 62.

([14]) Najvišja pomoč ne more presegati 30 milijard ITL v skladu s členom 7(1)(a) Zakona št. 62/2001.

obstoj in potrebe projekta, sprejemljivost upravičenca, sprejemljive dejansko nastale stroške ([15]), pa tudi pogodbo o bančnem posojilu. Zadevni ukrep poleg tega vsebuje tudi določila o vračilu neupravičeno dodeljenih ugodnosti.

(14) Namen pomoči, ki se izvaja v okviru imenovane sheme, je ohranitev pluralnosti informiranja v skladu s členom 21 italijanske ustave.

2.2 **Pomoč v obliki davčnega dobropisa**

(15) Drugo prijavljeno shemo urejata člen 8 Zakona z dne 7. marca 2001, št. 62 „Novi predpisi o založništvu ter založniških proizvodih in spremembe Zakona z dne 5. avgusta 1981, št. 416“ ter Odlok predsednika ministrskega sveta z dne 6. junija 2002, št. 143 z naslovom „Uredba o davčnem dobropisu v korist podjetij, proizvajalk založniških proizvodov“ (v nadaljevanju „Odlok št. 143/2002“).

(16) Shema predvideva dodelitev ugodnosti podjetjem, ki delujejo na področju založništva, te ugodnosti pa se odobrijo v obliki letnega davčnega dobropisa za obdobje 5-ih zaporednih let, kar ustreza skupni davčni olajšavi 15 % skupnih stroškov investicije ([16]). Davčni dobropis je potrebno odšteti od obveznih prispevkov in se lahko prenaša 4 leta.

(17) Do davčnega dobropisa so upravičena vlaganja v nova proizvodna sredstva, namenjena proizvodnji založniških proizvodov v italijanskem jeziku: časopisov, revij, knjig in multimedijskih proizvodov. Ravno tako so do davčnega dobropisa upravičena vlaganja v opremo, sisteme in patente za vse faze proizvodnega ciklusa v okviru projektov tehničnega in ekonomskega prestrukturiranja.

(18) Izvajanje sheme se omejuje na vlaganja, realizirana do 31. decembra 2004. Skupna sredstva iz državnega proračuna za celotno obdobje znašajo približno 102 milijona EUR ([17]). Dodeljene ugodnosti v okviru zadevne sheme se lahko kumulirajo izključno s pomočjo, ki jo določajo členi 4 do 7 navedenega zakona ([18]). Ukrep vsebuje tudi določila glede preverjanja obstoja in izvedljivosti projektov in vračila ustrezno dodeljenih olajšav.

([15]) Postopki in zahteve za pristop k ugodnostim so prikazani v odstavkih 2 do 6 člena 7 Zakona št. 62/2001 in v Odloku predsednika republike št. 142/2002.

([16]) Na podlagi zadevne sheme je najvišji znesek določen v odstotku vrednosti investicije in ne po upravičencu, vendar pa je omejen z maksimalno višino skupnih razpoložljivih sredstev.

([17]) Državna sredstva znašajo približno 5,7 milijona EUR v letu 2001, 11,3 milijona EUR v letu 2002, 28,4 milijona EUR za vsako leto od 2003 do 2005.

([18]) Glej opombo 11.

(19) Davčni dobropis se dodeli podjetjem, ki proizvajajo založniške proizvode ([19]). V tako opredelitev sodijo tiskovne agencije, založniška podjetja, tiskarne dnevnih časopisov, revij in knjig, objavljenih na papirnem nosilcu ali na računalniškem in elektronskem nosilcu; podjetja za radijsko zvočno in televizijsko difuzijo ter založniška podjetja italijanskih časopisov v tujini. Shema je namenjena podjetjem s sedežem v kateri izmed držav članic Evropske skupnosti. Ocenjuje se, da bo število upravičencev med 101 in 500.

(20) Namen pomoči, ki se izvaja v okviru zadevne sheme, je pospeševanje kulture in ohranitev pluralnosti informiranja v skladu s členom 21 italijanske ustave.

3. **UTEMELJITEV ZACETKA POSTOPKA**

(21) Komisija je v odločbi o začetku postopka sklenila, da obe shemi pomoči oblikujeta državno pomoč v skladu s členom 87, odstavek 1 Pogodbe ES in je izrazila dvom glede vpliva priglašenih ukrepov na trgovino ter njihovo združljivost s skupnim trgom.

(22) Poleg tega je Komisija menila, da bo začetek postopka omogočil posredovanje podatkov in pripomb, na podlagi katerih bo mogoče odpraviti obstoječe dvome.

4. **PRIPOMBE ZAINTERESIRANIH STRANK**

(23) Po začetku postopka so različne zainteresirane stranke posredovale s tem povezane pripombe. Naslednji odstavki vsebujejo povzetek njihovih pripomb o zadevi.

(24) V dopisu z dne 18. decembra 2003 je Združenje evropskih založnikov (FEP) potrdilo, da zadevni ukrepi pomoči ne kršijo evropske zakonodaje, saj:

(i) je založništvo, za razliko od katere koli druge industrijske dejavnosti, odločilno povezano z jezikom, zato je majhna verjetnost, da bi državna podpora založništvu vplivala na čezmejno trgovino v Evropski skupnosti;

([19]) Opredelitev podjetja, ki proizvaja založniške proizvode, je bolj restriktivna od opredelitve, ki se uporablja v členih 4, 5 in 7 obravnavanega zakona. Predvsem zadeva samo publikacije v italijanskem jeziku. Nadalje velja, da zadeva samo podjetja, ki proizvajajo založniške proizvode, medtem ko so na podlagi druge sheme potencialni upravičenci vsa podjetja, ki delujejo v proizvodnem in distribucijskem ciklusu založniškega proizvoda.

(ii) je višina predvidene pomoči dokaj skromna;

(iii) so ugodnosti namenjene vrstam vlaganj, ki zadevajo posebna jezikovna področja, državne pomoči pa so deležne samo publikacije v italijanskem jeziku. Namen državne pomoči je spodbuditi zasebna vlaganja za vzdrževanje konkurence med založniki in drugimi podjetji na istem konkurenčnem trgu, ki je nacionalen.

(25) V dopisu z dne 19. decembra 2003 je Portugalsko združenje založnikov knjig (APEL) menilo, da zadevni ukrepi pomoči ne kršijo evropske zakonodaje:

(i) iz razlogov, enakih tistim, ki jih je navedlo FEE; in

(ii) zato, ker upravičena vlaganja niso usmerjena k izvozu ali k dejanjem v mednarodnem kontekstu.

(26) V okviru postopka preiskave so na Komisijo prispele tudi naslednje pripombe tretjih zainteresiranih strank, in sicer več kot mesec dni po objavi začetka postopka.

(27) V dopisu z dne 8. januarja 2004 je Špansko združenje založnikov (FGEE) izjavilo, da zadevni ukrepi ne kršijo zakonodaje Skupnosti iz istih razlogov, na katere se je sklicevalo Portugalsko združenje založnikov knjig.

(28) V dopisu z dne 12. januarja 2004 je European Newspaper Publishers' Association (ENPA) menilo, da zadevni ukrepi ne kršijo zakonodaje Skupnosti, saj:

(i) je čezmejna trgovina z dnevnimi časopisi nepomembna in ne povzroča težav konkurence med državami članicami. To zlasti velja za regionalne dnevnike, ki delujejo zgolj na jasno začrtanem območju na notranjem trgu; posebna narava konkurence na tem področju ostaja na stopnji nacionalnega trga;

(ii) odstotek časopisov, ki se prodajo v tujini tamkaj živečim državljanom, ki želijo biti obveščeni o dogajanju v državi izvora, je zelo majhen. Za to relativno omejeno število potrošnikov je možnost dostopa do vira informacij v italijanskem jeziku in do znane blagovne znamke izrednega pomena, tako z jezikovnega kot s kulturnega stališča, to pa jim lahko zagotovijo le italijanski založniki;

(iii) da bi časopisi ostali konkurenčni drugim oblikam sredstev javnega obveščanja, recimo internetu, industrija nujno potrebuje sredstva prek obeh obravnavanih shem pomoči. Če te podpore ne bo prejela, bo ekonomska kriza enakega obsega, kot je bila zabeležena pred kratkim in ki je močno prizadela večji del trga časopisov v Evropi zaradi upada prodaje reklamnih oglasov, resno ogrozila prihodnost nacionalne industrije.

(29) V dopisu z dne 7. januarja 2004 je Italijansko združenje založnikov časopisov (FIEG) s podrobno argumentacijo podprlo trditve, da obravnavanih ukrepov ni mogoče šteti za kršitev evropske zakonodajo, ker:

(i) niso državna pomoč;

(ii) niso pomoč v zvezi z dejavnostmi, za katere ne obstaja čezmejna trgovina ali konkurenca med državami članicami in EGP;

(iii) so združljivi s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(d) Pogodbe ES.

5. PRIPOMBE ITALIJANSKIH PRISTOJNIH ORGANOV

5.1 Pripombe o začetku postopka

(30) Da bi pregnali dvome Komisije, ki jih je slednja izrazila v odločbi o začetku postopka, so italijanski pristojni organi predložili nadaljnje podatke in obrazložitve v potrditev svoje teze o nepomembnem vplivu obravnavanih ukrepov na trgovino ter o njihovi združljivosti.

(31) Italijanski pristojni organi trdijo, da bo imela pomoč založniškemu sektorju zelo omejen vpliv na trgovino znotraj Skupnosti glede na skorajda neobstoječo razširjenost založniških proizvodov v italijanskem jeziku zunaj italijanskega nacionalnega trga. V podporo svoji analizi se zlasti sklicujejo na tolmačenje splošnih načel v izreku sodbe CELF ([20]) ter na statistične podatke in obrazložitve, ki so bili posredovani v odgovoru na začetek postopka.

(32) Glede na načela iz izreka sodbe CELF v zvezi s knjigami, italijanski pristojni organi menijo, da bi se morala ta načela uporabljati tudi za druge založniške proizvode ob upoštevanju njihovih analognih lastnosti in dejstva, da je število bralcev založniških proizvodov v italijanskem jeziku v EU še manjše od števila bralcev v francoskem jeziku. Citirani načeli sta:

(i) „*Konkurenca na knjižnem področju je (lahko) omejena z nekaterimi jezikovnimi in kulturnimi ovirami, zato bi morali biti posledično omejeni tudi vplivi na trgovino v okviru Skupnosti*“ ([21]);

(ii) „*Evropski tiskarski in založniški sektor je še vedno bolj nekakšna jukstapozicija nacionalnih trgov kot pa združen trg v evropskem merilu, kar dokazuje nizka izvozna stopnja na tem sektorju glede na promet. Številnost govorjenih jezikov znotraj Skupnosti je še dodatna ovira za ‚evropeizacijo‘ tega sektorja*“ ([22]).

(33) Glede stanja italijanskega založniškega trga in omejene trgovine z založniškimi proizvodi znotraj Skupnosti pa so italijanski pristojni organi predstavili statistične podatke, ki potrjujejo njihovo zagotovilo in nadaljnja pojasnila v zvezi z upravičenci. Iz statističnih podatkov zlasti izhaja, da:

(i) se, kar zadeva časopise v italijanskem jeziku, v zadnjih 20 letih ugotavlja, da je trg zaznamovala velika stagnacija, kljub temu, da se je italijanski proizvodni sektor zelo spremenil ([23]). Leta 2003 je število dnevno prodanih izvodov padlo na raven iz leta 1984;

(ii) povprečna dnevna razširjenost dnevnikov in število prodanih izvodov na 1 000 prebivalcev v Italiji, Franciji, Nemčiji in Veliki Britaniji kaže, da je Italija vsekakor deficitarna v primerjavi z drugimi velikimi državami članicami EU ([24]) in da je potencialno povpraševanje po založniških proizvodih nižje od tistega, ki ga je država z dohodkom na prebivalca, kakršnega ima Italija, sposobna izraziti;

(iii) leta 2001 je znašala razširjenost italijanskih dnevnikov v EU 1,3 % celotne naklade, ta odstotek pa se na področju tednikov in mesečnikov spusti na 0,8;

(iv) podatki, ki jih je prejela Komisija, kažejo, da je med leti 1996 in 2001 *celoten* izvoz (tako znotraj kot izven EU) dnevnih, tedenskih in mesečnih publikacij predstavljal od 0,7 % do 2,5 % celotne naklade;

(v) glede multimedijskih proizvodov založniške narave so italijanski pristojni organi posredovali podatke o skupnem izvozu knjig, proizvodov in multimedijskih založniških storitev znotraj in izven EU v letu 2001, iz teh podatkov pa izhaja, da znaša skupni izvoz 5 % celotne prodaje naštetih proizvodov. Kljub temu italijanski pristojni organi pojasnjujejo, da predstavlja izvoz v EU samo del navedenega odstotka ter da cd-romi in založniške storitve ter multimedijski založniški proizvodi predstavljalo zgolj majhen delež navedenega dela. Italijanski pristojni organi zato sklepajo, da je razširjenost multimedijskih proizvodov založniške narave v EU popolnoma zanemarljiva;

(vi) glede dejavnosti tiskanja časopisov in knjig pa italijanski pristojni organi poudarjajo, da se založniški proizvodi običajno tiskajo v bližini trga, na katerem se ti proizvodi razširjajo, zato da ne bi bili kaznovani z zamudo in zaradi upoštevanja vpliva stroškov prevoza na vrednost izdelka;

(vii) glede tiskovnih agencij italijanski pristojni organi na začetku ugotavljajo, da se mednarodna konkurenca lahko nanaša samo na poročila v tujem jeziku. Edina italijanska agencija, ki dela poročila v tujem jeziku, je ANSA, njen promet za takšna poročila pa znaša 0,3 % njenega celotnega prometa;

([20]) Sodba Evropskega sodišča z dne 22.6.2000 v zadevi C 332/98, Francoska republika zoper Evropsko komisijo „Pomoč zadrugi za izvoz francoske knjige (CELF)“ Zbirka del I- str. 4833.

([21]) Glej opombo 20, točka VIII sodbe.

([22]) Pojasnila, ki jih je oblikovala Komisija v dokumentu „Pregled industrije Skupnosti “ iz leta 1997.

([23]) Statistični podatki, ki jih je posredovala Italija, kažejo, da se je v letu 2003 nadaljeval upad dnevih časopisov v Italiji, ki se je začel v letu 1990, in dosegel stopnjo iz leta 1984, natančneje 5,8 milijona izvodov.

([24]) Podatki, ki jih je posredoval Tehnični observatorij za dnevne časopise in informacijske agencije – „Industrija dnevnikov v Italiji – Makro področna monografija“ – 2000.

(viii) na koncu italijanski pristojni organi v zvezi z omejenim vplivom na trgovino obravnavanih ukrepov navajajo, da italijanski založniški proizvodi, razširjeni v okviru EU, pokrivajo le 0,3–0,5 % evropskega trga.

(34) Na podlagi zgoraj navedenih podatkov in v skladu z načeli iz izreka sodbe v zadevi SIDE ([25]) italijanski pristojni organi trdijo, da bi moral trg založniških proizvodov v italijanskem jeziku veljati za samostojen trg ([26]).

(35) Da bi poudarili dejstvo, da bi po njihovem mnenju oba ukrepa morala veljati za združljiva s skupnim trgom v skladu s členom 87(3)(d) Pogodbe ES, se italijanski pristojni organi sklicujejo tudi na:

(i) člen 151(1) Pogodbe ES, ki določa, da „*Skupnost prispeva k razcvetu kultur držav članic, pri čemer upošteva njihove nacionalne in regionalne raznolikosti ter hkrati postavlja v ospredje skupno kulturno dediščino*“;

(ii) resolucijo Sveta z dne 12.2.2001 o izvajanju nacionalnih sistemov za določitev cen knjig ([27]), in zlasti poziv Sveta Komisiji „*naj pri izvajanju predpisov o konkurenci in prostem pretoku blaga poleg transnacionalne dimenzije knjižnega trga upošteva tudi kulturno in značilno vrednost knjige ter njen pomen za pospeševanje kulturne raznolikosti*“ ([28]). Poleg tega opozarjajo na stališče iz imenovane resolucije, na podlagi katerega „homogena jezikovna področja pomenijo pomemben prostor za razširjanje knjige in knjižnemu trgu dodajajo nadnacionalno dimenzijo, ki jo je potrebno upoštevati“ ([29]);

(iii) resolucijo Sveta ([30]) z dne 14.2.2002 o pospeševanju jezikovne raznolikosti učenja tujih jezikov v okviru izvajanja ciljev Evropskega leta jezikov 2001;

(iv) člen 22 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ([31]), ki ponovno potrjuje načelo, na podlagi katerega Evropska skupnost spoštuje kulturno, versko in jezikovno raznolikost v okviru držav članic;

(v) člen 21 italijanske ustave, ki zagotavlja pravico do svobodnega izražanja in do pluralnosti, ki štejeta za osnovni demokratični pravici; italijanski pristojni organi izjavljajo, da so založniški proizvodi sredstvo za izvajanje te pravice ([32]);

(vi) Maastrichtsko pogodbo, ki uvaja kulturno odstopanje v skladu s členom 87(3)(d) Pogodbe EU zaradi premagovanja omejitev pri izvajanju člena 87(3)(c) v primerjavi s spodbudami na kulturnem področju.

(36) Na koncu italijanski pristojni organi izjavljajo, da bi, glede na absolutno posebnost založniškega trga, obstoj javne intervencije za preusmeritev upadajočega gibanja konsolidirane strukturalne narave pri razširjanju založniških proizvodov na nacionalnem trgu in omejeno razširjanje italijanskega jezika na ravni EU, Komisija lahko ugotovila le to, da je maksimalna valorizacija jezikovne izjeme eden izmed ključnih dejavnikov, na katerih temelji kulturno odstopanje iz člena 87(3)(d). Zato bi ukrepe, ki so predmet preiskave in ki spodbujajo razširjanje založniških proizvodov v italijanskem jeziku na nacionalnem trgu, morali upoštevati kot združljive s skupnim trgom.

5.2 **Komentarji k pripombam, ki so jih oblikovale tretje zainteresirane stranke**

(37) V dopisu z dne 24.2.2004 so italijanski pristojni organi posredovali svoje komentarje k pripombam, ki so jih oblikovale tretje zainteresirane stranke v zvezi z začetkom postopka. Italijanski pristojni organi poudarjajo splošno ujemanje pripomb z njihovo oceno vplivanja na trgovino in združljivosti obravnavanih ukrepov. Njihove glavne pripombe je mogoče strniti v naslednje štiri ugotovitve:

(i) pripombe, ki so prispele na poziv Komisije, je poslalo pet strank, navedenih v razdelku 4 te odločbe, te pa predstavljajo knjižne založnike 15 držav članic EU, Cipra, Hrvaške, Litve, Norveške in Slovenije;

([25]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 28.2.2002, T-155/98, stran II-1179.
([26]) Sodba Sodišča prve stopnje z dne 21.10.1997, zadeva T 229/94, Deutsche Bahn proti Komisiji, Zbirka II, str. 1689, odstavek 54 in tam citirana sodna praksa.
([27]) UL C 73, 6.3.2001, str. 5.
([28]) Italijanski pristojni organi poudarjajo, da je, kljub temu, da se resolucija Sveta EGS z dne 12.2.2001 izrecno nanaša na knjige, v njej izražena načela, zlasti tista iz uvodne izjave 2, mogoče razširiti na vse primere, pri katerih so nekatere dobrine (na primer založniški proizvodi) „dvojnega značaja“, glede na to, da so „istočasno nosilec kulturnih vrednot in blago“.
([29]) Glej uvodno izjavo 7 resolucije z dne 12.2.2001.
([30]) UL C 50, 23.2.2002, str. 1.
([31]) UL C 364, 18.12.2000, str. 1.
([32]) Glej sodbo Sodišča evropskih skupnosti v zadevah št. 348/1990, št. 105/1972, št. 225/1974 in št. 94/1997.

(ii) pripombe, ki so jih posredovale tretje zainteresirane stranke, se ujemajo s pripombami Italije, da ne gre za kršenje prava Skupnosti o konkurenci;

(iii) kot je poudarila ENPA, deluje trg revij pretežno na nacionalni ravni, upoštevano pa je tudi načelo proporcionalnosti ukrepa, saj trg založniških proizvodov zaradi svoje lastne strukture ne more povzročiti večjega izkrivljanja čezmejne trgovine;

(iv) kot je izjavila FGEE, je znesek zadevne pomoči omejen. Ukrepi pomoči bodo imeli zato majhen vpliv na trgovino med državami članicami, saj je založniška dejavnost že po definiciji osredotočena na homogena jezikovna področja, ki beležijo zgolj omejeno čezmejno trgovino.

6. **OCENA UKREPOV POMOCI**

6.1 **Obstoj državne pomoči**

(38) Na podlagi člena 87(1) Pogodbe ES „je nezdružljiva s skupnim trgom vsaka pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga“.

6.1.1 *Državna sredstva, ki dajejo prednost nekaterim vrstam proizvodnje/gospodarske dejavnosti:*

(39) Komisija poudarja, da sredstva, namenjena financiranju obeh priglašenih shem pomoči, izhajajo iz centralnega vladnega proračuna, zato jih je mogoče upoštevati kot državna sredstva. Poleg tega pa zadevne sheme glede na njihovo opredelitev dajejo prednost specifičnim področjem gospodarske dejavnosti, zlasti področju založništva, na katerem upravičenci izvajajo gospodarsko dejavnost in jih je mogoče šteti za podjetje v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

6.1.2 *Selektivnost:*

(40) Obe priglašeni shemi sta selektivni, saj sta namenjeni podjetjem, delujočim na področju založništva oziroma podjetjem, ki proizvajajo založniške proizvode. Zato obe shemi dodeljujeta področno pomoč.

6.1.3 *Ekonomska prednost:*

(41) Obe priglašeni shemi pomoči dajeta upravičencem dvojno ekonomsko prednost.

(42) Na podlagi prve sheme upravičenci prejemajo pomoč v obliki obrestne subvencije za bančna financiranja, namenjena posebnim projektom, kar dejansko zmanjšuje stroške financiranja upravičenih podjetij.

(43) Na podlagi druge sheme pa so pripuščena podjetja deležna davčne ugodnosti, ki se odobri v obliki davčnega dobropisa in upravičence razbremeni davčnih bremen, ki bi jih sicer morali nositi ([33]).

6.1.4 *Vpliv na trgovino znotraj Skupnosti in izkrivljanje konkurence:*

(44) Komisija poudarja, da se pravila o konkurenci običajno uporabljajo za vse gospodarske dejavnosti, ki pomenijo trgovino med državami članicami, in da je založniško dejavnost mogoče šteti kot gospodarsko dejavnost. Potrebno je ugotoviti, ali pomoč tej dejavnosti dejansko ali potencialno vpliva na trgovino med državami članicami, ob upoštevanju zagotovljenega nacionalnega, torej notranjega značaja italijanskega trga založniških proizvodov v italijanskem jeziku. Potrebno je opozoriti, da založniški trg zajema trg pravic, oglaševanja, tiskanja in distribucije. Pomoč založniku lahko vpliva na katero koli izmed naštetih dejavnosti.

(45) Poleg tega na podlagi podatkov, ki so jih posredovali italijanski pristojni organi, Komisija ugotavlja, da na področju založniških proizvodov, za katere veljajo obravnavani ukrepi pomoči, obstaja trgovina med državami članicami ([34]). Zato bi lahko taki ukrepi izkrivili konkurenco med podjetji, če bi podjetja denimo svojo dejavnost opravljala v različnih državah članicah in proizvajala publikacije v različnih jezikih in bi torej konkurirala glede založniških pravic in oglaševanja.

(46) Komisija priznava, da podatki in pojasnila italijanskih pristojnih organov potrjujejo omejen obseg trgovine znotraj Skupnosti na področju založniških proizvodov v italijanskem jeziku, na katere se nanašata oba obravnavana ukrepa.

([33]) Glej obvestilo Komisije o izvajanju predpisov o državni pomoči o ukrepih neposrednega obdavčenja podjetij, UL C 384, 10.12.1998, str. 3.

([34]) Čezmejna dimenzija založništva, zlasti kar zadeva knjige, je bila priznana z resolucijo Sveta z dne 12. februarja 2001 in s statističnimi podatki, ki so jih posredovali pristojni italijanski organi.

(47) Kljub taki ugotovitvi Komisija glede na zgoraj navedeno meni, da vpliva obravnavanih ukrepov na trgovino ni mogoče izključiti, četudi bi bil omejen. Zato obravnavani shemi štejeta za državno pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

6.2 **Združljivost**

(48) Če so ukrepi državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES, Pogodba določa, da so združljivi ali da je mogoče šteti za združljive s skupnim trgom tiste ukrepe pomoči, ki izpolnjujejo pogoje iz člena 87(2) in (3) Pogodbe ES.

(49) Komisija opaža, da pogojev iz člena 87(2), člena 87(3)(a) in člena 87(3)(b) Pogodbe ES očitno ni mogoče uporabiti za zadevne ukrepe.

(50) Po začetku postopka je Komisija od italijanskih pristojnih organov prejela nadaljnje podatke in pojasnila ter pripombe tretjih zainteresiranih strank. Na podlagi zgoraj navedenega izhaja, da je trgovina z založniškimi proizvodi v italijanskem jeziku znotraj Skupnosti omejena in da bi bilo ukrepe mogoče šteti za združljive v smislu člena 87(3)(c) ali (3)(d) Pogodbe.

6.2.1 *Združljivost v skladu s členom 87(3)(d) Pogodbe ES*

(51) Glede združljivosti obravnavanih ukrepov v smislu člena 87(3)(d), Komisija ne soglaša z oceno italijanskih pristojnih organov in meni, da za zadevne sheme pomoči ni mogoče uporabiti kulturne izjeme.

(52) Kljub temu, da člen 151 Pogodbe ES ([35]) določa, da Komisija prispeva h kulturni raznolikosti, v smislu člena 8 Zakona št. 62 niso bila navedena določila, ki zadevajo nakazilo sredstev za izrecno pospeševanje kulture, nasprotno, sredstva se v celoti bolj splošno uporabijo za podporo vlaganj podjetij, ki proizvajajo založniške proizvode v italijanskem jeziku. Glede ukrepa pomoči v obliki obrestne subvencije ([36]) v skladu s členom 5 Zakona št. 62/2001, je samo delež v višini 5 % razpoložljivih sredstev za kreditne olajšave izrecno namenjen podjetjem, ki so vključena „*v projekte posebnega pomena za razširjanje literature v Italiji in za razširjanje založniških proizvodov v italijanskem jeziku v tujini*“. Poleg tega Komisija ugotavlja, da bi se ta 5 % delež, če ne bi bil uporabljen za prvotne namene, lahko ponovno stekal v sklad za financiranje drugih dejanj, ki so navedena v obravnavanih ukrepih in med drugim zajemajo pomoč pri izobraževanju in pomoč pri investicijah. Poleg tega pa publikacije v italijanskem jeziku, ki se subvencionirajo, zajemajo dnevnike, revije, periodični tisk, knjige in multimedijske proizvode. Kljub temu Komisija ugotavlja, da obravnavani shemi ne vsebujeta nikakršne specifične navedbe glede dodelitve sredstev posameznim vrstam publikacij, vsebine pripuščenih založniških proizvodov in ne navajajo kulturnih vrednot, ki jih je potrebno ohranjati ali pospeševati ([37]).

(53) Podobno je mogoče opaziti, da je skupni imenovalec obeh shem italijanski jezik. Čeprav bi zadevni ukrepi v zadnji analizi lahko podpirali učenje in razširjanje italijanskega jezika pa, glede na to, da v zadevnih ukrepih ni nobenih specifičnih navedb pedagoškega značaja ali navedb v zvezi z jezikovnim učenjem, bi njihovo upoštevanje za ukrepe, temelječe na kulturi, pomenilo, da se kulturi pripisuje neupravičeno širok pomen.

(54) V odgovor na obrazložitev italijanskih pristojnih organov, ki pospeševanje kulture združujejo s pluralnostjo informacij, ki jo določajo obravnavani ukrepi, je Komisija že v prejšnjih odločbah ([38]) izjavila, da je izobraževalne in demokratične potrebe neke države potrebno ločevati od pospeševanja kulture.

(55) Glede na obsežnost obravnavanih ukrepov in ob upoštevanju izredno posplošenega opisa publikacij, ki se subvencionirajo, se obravnavani ukrepi v prvi vrsti zdijo namenjeni pospeševanju razširjanja založniških proizvodov v italijanskem jeziku, jeziku, ki je skupni imenovalec obeh shem, in ne pospeševanju italijanske kulture in jezika.

([35]) Glej zlasti odstavka 1 in 4 člena 151 Pogodbe ES.

([36]) Zlasti odstavek 6 člena 5 Zakona št. 62/2001.

([37]) Ugodnosti bi dejansko lahko bili deležni različni proizvodi, med njimi šport in drugi založniški proizvodi, ki nimajo nujno kakšne kulturne vsebine ali lastnosti.

([38]) Odločba Komisije v naslednjih primerih državne pomoči: NN 88/98, „Financiranje 24-urnih poročil brez oglasov brez naročnine s strani BBC“, UL C 78, 18.3.2000, str. 6; in NN 70/98 „Državna pomoč javnim kanalom ‚Kinderkanal and Phoenix‘“, UL C 238, 21.8.1999, str. 3.

(56) Ob upoštevanju navedenega Komisija meni, da obravnavani ukrepi ne izpolnjujejo restriktivnega tolmačenja, ki se zahteva za izvajanje določila iz člena 87(3)(d) in ki je bilo razglašeno v sporočilu o državni pomoči javnim storitvam radiodifuzije ([39]). Poleg tega pa bi bilo sprejetje kulturne izjeme v nasprotju s tolmačenjem Komisije, ki je že bilo pojasnjeno v prejšnjih odločbah ([40]).

6.2.2 *Združljivost v skladu s členom 87(3)(c) Pogodbe ES:*

(57) V skladu z določenimi cilji naj bi bil končni cilj obravnavanih ukrepov pospeševanje založniških proizvodov v italijanskem jeziku in ohranjanje pluralnosti informiranja, potreben pa se zdi javni ukrep, ki bi obrnil padajočo smer gibanja strukturalne narave založniških proizvodov na nacionalnem trgu.

(58) Komisija priznava, da za vrednotenje tipologije ukrepov ni nikakršnih pravilnikov ali smernic, ki bi jih bilo mogoče uporabiti. Zato ne kaže, da bi se za priglašene sheme, tako, kot so sedaj opisane, lahko uporabila katera izmed klavzul o združljivosti, ne glede na splošno izvajanje člena 87(3)(c) Pogodbe ES, ki jo je vselej mogoče uporabljati, na podlagi katere je za pomoč, združljivo s skupnim trgom, mogoče šteti „*pomoč za pospeševanje razvoja določenih gospodarskih dejavnosti ali določenih gospodarskih območij, kadar takšna pomoč ne spreminja trgovinskih pogojev v obsegu, ki bi bil v nasprotju s skupnimi interesi*“.

(59) Kot je določeno v sodbi CELF, Komisija poudarja, da se zdi, da na knjižnem področju obstajajo jezikovne in kulturne ovire, ki omejujejo konkurenco in čezmejno trgovino med državami članicami. Enako bi se lahko zdelo, da „*je evropski tiskarski in založniški sektor še vedno bolj nekakšna jukstapozicija nacionalnih trgov kot pa združen trg v evropskem merilu, kar dokazuje nizka izvozna stopnja na tem sektorju glede na promet. Številnost govorjenih jezikov znotraj Skupnosti je še dodatna ovira za ‚evropeizacijo' tega sektorja*“ ([41]).

(60) Toda glede knjig in drugih založniških proizvodov, ki jih zadevajo obravnavani ukrepi, je potrebno poudariti, da obstoj navedenih omejitev potrjujejo statistični podatki, ki jih je posredovala Italija, ti pa dokazujejo omejen vpliv na čezmejno trgovino zadevnih proizvodov v ES.

(61) Ker je pomoč v glavnem namenjena publikacijam v italijanskem jeziku, ni verjetno, da bi publikacije v kakem drugem jeziku pomenile dejanske substitute in da bi subvencije povzročile prenos naročnin in oglaševanja v njihovo korist. Zdi se torej, da je izkrivljanje trgovine znotraj Skupnosti in konkurence zelo omejeno. Poleg tega pa je interes Skupnosti zagotoviti enako obravnavanje vlog za pomoč, ki jih predložijo kandidati s sedežem v drugih državah članicah.

(62) Sicer pa je deklariran cilj pomoči ohranjanje pluralnosti informacij, to pa je cilj, ki ga določa člen 11(2) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah ([42]).

(63) In nenazadnje, oceno o potencialno omejenem izkrivljanju trgovine in konkurence, ki bi ga povzročili obravnavani ukrepi, zlasti glede na njihovo sorazmernost z deklariranimi cilji, potrjujejo tudi naslednja dejstva: trajanje shem za dobo 5–10 let; veliko število predvidenih upravičencev, ki dosega število 500 podjetij za vsak ukrep; omejena višina razpoložljivih sredstev, ki skupno znašajo približno 179,3 milijona EUR za celotno obdobje.

7. **SKLEPNE UGOTOVITVE**

(64) Ob upoštevanju navedenega je Komisija ugotovila, da so obravnavani ukrepi državna pomoč v smislu člena 87(1) Pogodbe ES.

(65) Konkretne informacije in statistični podatki, ki so jih predložili italijanski pristojni organi, so potrdili verjetno omejen vpliv obravnavanih ukrepov na trgovino.

(66) Omejeno izkrivljanje trgovine in konkurence, sorazmernost ukrepov z zasledovanimi cilji oziroma pospeševanje založniških proizvodov v italijanskem jeziku potrjujejo: trajanje shem, veliko število upravičencev in omejena skupna vrednost razpoložljivih sredstev –

([39]) UL C 320, 15.11.2001, str. 5.
([40]) Glej opombo 38.
([41]) Pojasnila, ki jih je oblikovala Komisija v dokumentu „Pregled industrije Skupnosti“ iz leta 1997.
([42]) Glej opombo 31.

SPREJELA NASLEDNJO ODLOČBO:

Člen 1

Pomoč, ki jo je dodelila Italija v obliki obrestne subvencije podjetjem, delujočih na založniškem področju, ter v obliki davčnih dobropisov podjetjem, ki proizvajajo založniške proizvode, je združljiva s skupnim trgom v smislu člena 87(3)(c) Pogodbe ES.

Člen 2

Komisiji se posredujejo letna poročila s podrobnimi podatki o izvajanju vsakega ukrepa. Ta poročila zlasti vsebujejo: povzetek izvajanja posameznih ukrepov v koledarskem letu, seznam in opis subvencioniranih projektov, odobrene zneske po projektu, identiteto upravičencev.

Komisiji se posreduje tudi dopolnitev statističnih podatkov o trgovini z zadevnimi založniškimi proizvodi znotraj Skupnosti, kar bo omogočilo sledenje premikom na trgih.

Člen 3

Ta odločba je naslovljena na Italijansko republiko.

V Bruslju, 30. junija 2004

Za Komisijo

Mario MONTI

Član Komisije